

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון י"ג סיון תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות צז | דף הכולל: כתובות ל.
דף היומי בהלכה: מסימן ל"ב סעיף י"ג עד אמצע סעיף ט"ו "אבל שאר פוסקים".
מוסר: חפץ חיים - כלל ט' אות י"ד עד סוף הלכות רכילות.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבטחון פרק ד' 'אבל פירוש החלק החמישי' עד 'והבטחון על האלוקים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

העיסקה המוצלחת של סבא - סיפור אמיתי ומרגש | מדוע כינה מרן הגר"ע יוסף זצ"ל את הגאון מטעפליק זצ"ל "אלוף נעוריי"? | "כבד לך? אולי זה בגלל שצמחו לך כנפיים חדשות?" | 2420

על דא ועל הא

**קשה להאמין, אבל בגלל ליצנות אחת עם ישראל
ועולם התורה היה עלולים לאבד את מנהיג הדור.
מי שהחזיר רבים לאבינו שבשמים. פוסק הדור,
המנהיג הרוחני של רבבות עמך בית ישראל...**

מדוע כינה מרן הגר"ע יוסף זצ"ל את הגאון רבי שמשון אהרן פולונסקי זצ"ל בתואר "אלוף נעוריי"?

שונים ומגוונים. עם הכסף שעמד לרשותו, מרן הדפיס מאה עותקים של הקונטרס. הוא חילק את הקונטרס לתלמידי חכמים בירושלים, היו כאלו ששילמו מספר גרושים עבורו והיו כאלו שרבינו חילק להם את הקונטרס בחינם.

הבחורים בישיבה ראו את הקונטרס שרבינו הוציא. חלק קינאו במעשה ידיו, אבל חלק לעגו על כך. ומצאו להם הזדמנויות רבות להתלוצץ עליו. מובן שרבינו שהיה בחור צעיר, לקח זאת ללב ונפגע מכך. פעם אחת כשישבו בשיעור, אחד הבחורים הקשה קושיה חזקה. הם ניסו שוב ושוב למצוא תירוץ, אבל בכל פעם ראו כי התירוץ לא יכול ליישב את הקושיה. אחד הבחורים, כשראה את רבינו, קם וקרא בקול כשהוא קורץ בעיניו: "מדוע אנחנו מתקשים? הרי לפנינו נמצא 'בעל הקונטרס'. הוא גאון גדול ומחבר ספרים, חכם כאחד הראשונים. ליבו רחב כאלום. נשאל אותו ובטוח שהוא מיד יתן תירוץ טוב שמניח את הדעת".

בת צחוק נראתה על פני חלק מהתלמידים. הדברים שנאמרו בגיחוך צרבו בליבו של רבינו. הוא חש בושה גדולה ועצומה, במיוחד בגלל העובדה שתלמידים רבים נכחו במקום. הוא חש

כאשר אנחנו מעודדים את הזולת, אנחנו עשויים להחיות את נפשו כפשוטו, ואפילו לזכות לשכר עצום לדורי דורות. וכפי שהמליצו רבותינו על מילות התפילה "מחיה מתים - במאמרו", אנחנו עשויים להחיות את נפש הזולת אפילו רק במספר מילים. להלן סיפור מופלא על כך:

כידוע מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל, עודד בחורים צעירים שיחברו ויחדשו, ואפילו יוציאו קונטרס, מעשה ידם להתפאר. הסיבה להנהגה זו נעוצה במעשה שהתרחש עם רבינו, חווייה אישית צורבת במיוחד, בזמן שהיה נער צעיר ולמד בישיבת 'פורת יוסף'. פעם אחת בשעת רצון, סיפר מה שחווה.

באותם ימים לא היה נהוג להעלות על הכתב חידושים או בירורים בהלכה וכיו"ב. רבינו היה בין היחידים, שהעלה מחידושו על הכתב, אבל בגלל מצוקה כספית לא היה יכול להדפיס זאת. לפיכך צבר מהכספים שהגיעו לידיו, ובס"ד, בשנת ה'תרח"צ הוציא את הקונטרס הראשון בשם 'ביע אומר' על סוגיות במסכת הוריות. החיבור כלל בעיקר הערות בענייני סדר הדורות של חכמי הגמרא, תוך הבאת ראיות לתקופתו של כל תנא ותנא ממקורות

הגאון שמע את הדברים, הניח את ידו על כתפו ואמר לו: "דע לך, אני רואה לפי הכישורים שהבורא חנן אותך ולפי התמדתך הגדולה, שאתה עתיד להיות גדול בישראל! אלו שדיברו עליך סרה - הם מקנאים בך. אם כן, מדוע אתה מתייחס לדבריהם?". דברי העידוד שרבינו שמע היו כטל חיים עבורו. באותו הרגע החליט להתעלם כליל מדברי המלעיגים, להתמיד ולעסוק בדברי התורה הקדושה ולכתוב את חידושי. מרן זצ"ל כמובן לא שכח את הגרש"א פולונסקי זצ"ל, ובשו"ת "ביע אומר" הוא מכתיר אותו בתואר המופלא: "אלוף נעורי".

מרן סיים את סיפורו ואמר לסובבים אותו: "ראו כמה גדול כוח העידוד. אם הגאון הרב פולונסקי לא היה מעודד אותי באותה שעה, ספק אם הייתי ממשיך בדרכה של תורה. מאותה שעה, קיבלתי על עצמי לעודד כל צורך בהסכמות ומכתבי ברכה".

(פניני עין חמד)

חלישות הדעת והחליט כי המקום הזה לא בשבילו. עליו לעזוב את הישיבה. קשה לו להתמודד עם הלעג סביבו.

קשה להאמין, אבל בגלל ליצנות אחת עם ישראל ועולם התורה היה עלולים לאבד את מנהיג הדור. מי שהחזיר רבים לאבינו שבשמיים. פוסק הדור, המנהיג הרוחני של רבבות עמך בית ישראל ונשיא מועצת חכמי התורה.

אבל בורא עולם ריחם על עם ישראל ושלח מלאך גואל ומושיע בדמותו של הגאון רבי שמשון אהרן פולונסקי זצ"ל (כיהן במשך כעשרים וחמש שנים כרבה של העיירה טפליק, אחרי שעלה לארץ שימש כרבה של שכונת בית ישראל וכראש ישיבת 'רבינו חיים יוסף'). הגאון ר' שמשון אהרן פגש את רבינו וראה על פניו צער ויגון. הוא פנה אליו ושאלו: "מה קרה לך? מדוע צער רב ניכר בפניך? ספר לי בבקשה, מה קרה". רבינו סיפר לר' שמשון אהרן מה אירע עימו.

הסיפור היומי

"הרגשתי כאילו אני מתעורר מחלום רע אל מציאות מרגשת וטובה" - הגדיר זאת לאחר מכן אביו של הבחור בהתרגשות מהולה בדמעות גיל. אבל הסיפור לא נגמר כאן...

Noam Revkin Fenton/Flash90

סגירת מעגל מרגשת בזכות מצוות החזקת תורה

מסתורי הנפש, משעוליה ועיקוליה בימי הבחרות הסוערים, רבים הם, ולא תמיד ברורים, הם מזמנים אתגרים רבים, ולא תמיד ניתן לזהות מה יש לעשות בנדון. ורק הדמעות, דמעותיה של אמא, בעת הדלקת נרות של שבת - התרבו והתגברו כמעין בתחינה לאדון כל הנשמות, כי יחזק את לב הנער וירומם את נפשו מעלה מעלה.

בדיוק באותם ימים, היה זה בתחילת החורף של שנת תשפ"ב, לפני כחצי שנה, הוזמן ראש הישיבה להיות נוכח בפגישה, מעבר לים, עם תומך נכבד הרב ר' ש' שליט"א, כאשר בשולחן ישב גם אחד מהנהלת מרכז מוסדות חסידי בעלזא. על השולחן עלה הרעיון שכונה "תומך כהלכה" - להצמיד כביכול לכל בחור 'תורם אישי', שיתמוך בישיבה עבור הוצאות הלימודים של אותו בחור, וכך לימוד התורה שלו יזקף לזכותו. האיש התלהב מאוד ופנה לראש הישיבה: "תן לי שם של אחד מחשובי הבחורים, שאני רוצה לצד התמיכה שלי, להוסיף תמיכה מיוחדת גם עבורו".

ראש הישיבה חשב ובהשגחה פרטית עלה לו שמו של דוד נח. הוא הציע את שמו וסיפר קצת לנדיב על מעלותיו הגדולות של הבחור שהוא נוח לשמים ונוח לבריות, כאשר הוא אינו מפרט מפאת כבודו של הבחור, כי כעת הוא בתקופה של ירידה ומקווים בקרוב שהוא ישוב להיות "דוד נח" כמו שהיה קודם לכן. האיש הסכים מיד, ועל אתר נחתם כתב כי מעתה הנדיב הרב

הסיפור דלהן אירע באחת מישיבות בעלזא בארה"ק ופורסם בביטאון של חסידי בעלזא.

דוד נח (שם בדוי), היה בחור מן המצויינים בשיעור. בעל כישרון לא רגיל ועם כוח התמדה, שהשילוב ביניהם הוא תמיד מבורך. ירא שמים ומוכתר בחסידות, בעל מידות ונוח לבריות, אהוב אצל החברים ונושא חן.

הכל היה טוב ויפה עד שלפני כשנה, בדמדומי תקופת הקורונה, ראה אביו כי מה שהיה - הוא לא מה שקורה עכשיו. אם הוא היה קם באשמורת הבוקר ללמוד לימודים עצמאיים ומסכתות נוספות, לפתע החל לאחר לתפילה. בתחילה חשבו כי אולי הוא לא מרגיש טוב ויש לבדוק את הרקע הרפואי, אבל לא, דוד נח היה ב"ה בריא אולם, ומשום-מה כבר לא היה מעורר השחר.

זה נמשך גם בזמנים אחרים. כך גם בקשר עם המג"ש שכבר גם לא היה כפי שהיה רגיל, והמבחנים המהודרים שתמיד הצטייניו בציונים מעולים ובהערות מחמיאות חזרו חיוורים ומלאי חורים תחת תשובות מלאות ומפורטות. משהו עצוב עובר עליו, הרגישו ההורים והמורים.

גם כאשר נועדו אביו עם ראש הישיבה וניסו לטכס עצות, לא מצאו את הדרך ולא זיהו את הסיבה, וגם בשיחה עם דוד נח, תחילה בעקיפין ולאחר מכן במישרין, הוא לא ידע לומר מה קרה, ורק באופן כללי הוא טען כי הוא מתאמץ אבל לא מצליח.

ללמוד לימודים ישנים, כדי שיישאר אצלם ובזכרונם מה שלמדו ולא יהיה כזורע ואינו קוצר.

היה זה בחודש אדר הראשון. מצוייני שיעור ג' בחרו להם עם מי בשיעור א' הם רוצים ללמוד. דוד נח בחר משום-מה ללמוד עם זאבי (שם בדוי). משום-מה, הוא מצא חן בעיניו, אע"פ שידע היטב כי זאבי הוא בחור מתקשה בלימודים, מעט איטי, שצריך להתאמץ וללמוד איתו ולהסביר לו הרבה פעמים, אולי לא ארבע מאות פעמים כתלמידו של האמורא רב פרידא כמסופר בגמ' (עירובין דף נ"ד)... אבל בהחלט הרבה פעמים וזו לא משימה קלה ונוחה.

אבל מסבב כל הסיבות סיבב כך, מספר ראש הישיבה בדמעה של התרגשות, כי דווקא דוד נח "החדש", יאמץ לעצמו את זאבי, שהוא נכדו, לא פחות ולא יותר של הרב ש', התומך שנותן כל חודש סכום כסף עבור דוד נח! וכך מן השמים סיבבו שירוויח בכפליים, וכיום, כאשר זאבי מבין הרבה יותר ומחובר לתורה הרבה יותר, הרי זה בזכות הסבא שלו שעשה עסק טוב - - -

וראש הישיבה שליט"א שסיפר לנו זאת מסכם ואומר: אין לנו השגה בתהלוכות העולם, כי אם אמונה חזקה בגודל הזכות והאחריות להיות שותפים לעמלי התורה, ולפעמים אנו זוכים אף להבזק של קרן-אור שמגיחה מבין העננים, המראה לנו כי גם בעולם הזה, כאשר נוטלים זכות זו, זוכים לשפע השפעות של נחת ושמחה.

(הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

ש' הוא גם "תומך כהלכה" לצד שאר מדרגותיו ותוארו ב"מרכז", והוא מאמץ אל לבו את הבה"ח דוד נח נ"י, למען תהיה לו לזכות ותורתו שהוא לומד בכל יום ויום.

ראש הישיבה חזר לעירו, והחליט לשתף את דוד נח בסיפור. הוא קרא לו לחדרו, שאל בשלומו ובטבעיות סיפר לו את הסיפור כיצד נדיב אחד, בלי לפרט בשמו ובמקום מגוריו, ביקש ממנו שיציע לו שם של בחור חשוב לתרום לזכותו, ומיד ללא היסוס מסר לו את שמו של דוד נח, וכעת יש יהודי אשר מידי חודש בחודשו תורם סכום מיוחד עבור ההוצאות של הלימוד שלו.

לא חולף יותר משבוע, ולפתע יש סימני התאוששות במצב הרוחני. לעולם לא נדע האם המעשה עצמו, או אולי העובדה כי ראש הישיבה שיתף וסיפר לו את זה, אבל בסופו של דבר בחסדי שמים - שב דוד נח וחזר לאיתנו הראשון, הרוחני, בעוצמה גדולה ונכבדה אפילו יותר.

שוב הגיע מוקדם לשיעור שלפני התפילה, שוב התערב בשיעורים וחדש, ושוב הוסיף בלימודיו ואף חזר על לימודים ישנים אפילו ביתר שאת, וכיצד הגדיר זאת אביו לאחר מכן בהתרגשות מהולה בדמעות גיל: "הרגשתי כאילו אני מתעורר מחלום רע אל מציאות מרגשת וטובה..."

אבל הסיפור לא נגמר כאן.

אחת היוזמות של ראש הישיבה היתה, שהבחורים המצויינים של שיעור ג' ילמדו בעת "סדר שלישי" עם הבחורים של שיעור א', כדי להעניק להם געשמאק וטעם בלימוד ובחזרה, ובפרט

פרשת השבוע

"אני מבטיח לך שהבכי שבכית ימנע ממך מלבכות על ענייני פרנסה, שידוכים ובריאות"

העצה של הרבי לאברך שהתקשה בלימוד מסכת זבחים

הנני מבטיחך שהבכי שבכית ימנע ממך לבכות על ענייני פרנסה, גם לא על ענייני שידוכין, וגם לא על ענייני בריאות. האברך שמע את הדברים והתעודד עד למאוד, אבל שאל בכל זאת את הרבי שליט"א על דבר העצה היעוצה שתסייע בעדו להבין את דברי הגמרא במסכת זבחים.

הרבי ציין בפניו את דברי הגמרא במסכת שבת (דף ל"א עמוד א'): 'אמר ריש לקיש, מאי דכתיב "והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמת ודעת" וגו', אמונת זה סדר זרעים, עתיך זה סדר מועד, חסן זה סדר נשים, ישועות זה סדר נזיקין, חכמת זה סדר קדשים, ודעת זה סדר טהרות.'

ואם כן, אמר לו הרבי, אני מציע לך שכאשר אתה מתפלל

והקריב המקריב קרְפָנו (במדבר טו ד)

סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א: אברך אחד שבכולל שלו החלו ללמוד מסכת זבחים, נתקל בקשיים גדולים בהבנת המסכת. הוא התרגל עד היום ללמוד את המסכתות של נשים, נזיקין, ודברי המסכת החדשה היו קשים עליו. הוא ניסה וניסה, ולא הצליח. עד שפרץ בבכי נסער, והתחנן לפני השי"ת שיעזור לו להבין את דברי הגמרא. הבכי התארך, ובין לבין עבר שם ת"ח אחד, וכשראה את האברך בוכה בכי תמרורים, התעניין אצלו לסיבת הבכי.

כששמע במה מדובר, הציע לו להגיע לאחד מגדולי האדמו"רים בדור שיברך אותו. ואכן, האדמו"ר ההוא, מששמע את הענין, והבכי שבכה האברך, פנה אל האברך ואמר לו:

במילים 'חכמה בינה ודעת', שזה נוסח ספרד, ואם כן מה עלי לעשות?

השבתי לו, שב'רוקח' מובא שבברכת 'אתה חונן' יש 17 מלים, כנגד 17 הפעמים שמוזכר בתורה שורש המילה 'חכם', ואם כן הנך יכול לכוון כך גם בנוסח אשכנז, ולמרות שבנוסח זה אומרים 'דעה בינה והשכל', ולא מזכירים 'חכמה', אבל כיון שבמילות הברכה מרומזות 17 המילים 'חכם' בתורה, הינך יכול לכוון לשורש זה גם בנוסח אשכנז.

הדברים לא מצאו חן כל כך באוזני האברך שרצה לכוון בדיוק כפי שאמר לו הרבי. והנה, כשהייתי אצל גיסי מרן הגר"ח קניבסקי והצעתי בפניו את הדברים, אמר לי דבר מיוחד.

תגיד לאברך שהוא יכול לומר בשמונה עשרה את שתי הנוסחאות, גם 'חכמה בינה ודעת', וגם 'דעה בינה והשכל'. הגר"ח הסביר ואמר, שבמשנה ברורה כתוב שאסור לשנות, אבל כשמוסיפים ואומרים את שתי הנוסחאות, זה לא נקרא שינוי.

(קול ברמה - בטאונה של רמת אלחנן בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

שמונה עשרה, ומגיע לברכת 'אתה חונן', והנך אומר 'חננו מאתך חכמה בינה ודעת', תכוון היטב, שהרי כפי שאמרנו 'חכמת' זה סדר קדשים, ותתחנן לפני הקב"ה שיעזור לך להבין את דברי הגמרא במסכת זבחים.

האברך בא אליי וסיפר לי את הדברים, וציין שהבטחתו של הרבי התקיימה במלואה, ואכן אין לו ב"ה שום בעיות בשידוכי הילדים, גם לא בפרנסה וברוך השם אני גם בריא לחלוטין.

והעולה על כולנה, שאחרי שהתחלתי לכוון ב'אתה חונן', כפי שהאדמו"ר יעץ לי, אני מבין את דברי הגמרא, וראה זה פלא שדברי הגמרא במסכת זבחים הפכו אצלי להיות מתוקים מדבש ונופת צופים.

וכששאלתי אותו 'ומה הנך רוצה ממני', השיב, שיש לו בעיה עם דברי המשנה ברורה הכותב שאסור לשנות את נוסח התפילה, ואדם שהתפלל בנוסח אשכנז, אסור לו לשנות לספרד, וכן להיפך. והנה, אומר האברך, אני התפללתי עד היום בנוסח אשכנז, כפי שמתפללים בשיבות הליטאיות, והרבי אמר לי לכוון ב'אתה חונן'

קול העם

לאחר שסייעתי לגיסי, חזרתי לקרוא את 'הפותח' מהמקום שבו הפסקתי קודם לכן, והנה לנגד עיני קורצת הכותרת: "נגע בבוקר במי שעדיין לא נטל ידיו - האם עליו לחזור וליטול ידיו?". בום! - - -

קריאת העלון כשהלכתי לעזור בנטילת הידיים, וכעת התכוננת להמשיך מהיכן שאחזת.

והיכן אחזת?...

לנגד עיני קורצת הכותרת: "נגע בבוקר במי שעדיין לא נטל ידיו - האם עליו לחזור וליטול ידיו?" משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' מודיעין עילית"...

בום! התמקדתי בנכתב, ושם הובא שהגאון רבי חיים פלאג'י האריך בזה, ובספר שיח תפילה להגר"י טשזנר שליט"א כתב בשם מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל שאין צריך ליטול, דאין הרוח רעה עוברת בנגיעה, ועוד הביא בשם האור לציון שכתב לחלק בין אם ידיו רטובות, ועיי"ש בכל הדברים.

אין שום הסבר לתזמון המושלם הזה מלבד האמונה, שהבורא משגיח על כל אחד ואחד מאיתנו, בכל פרט ממש, בכל רגע ורגע...

אחד מקוראי 'הפותח' שיגר לנו אנקדוטה 'מתוקה' - כפי שהוא מגדיר זאת - שהתרחשה עמו בשבוע שעבר.

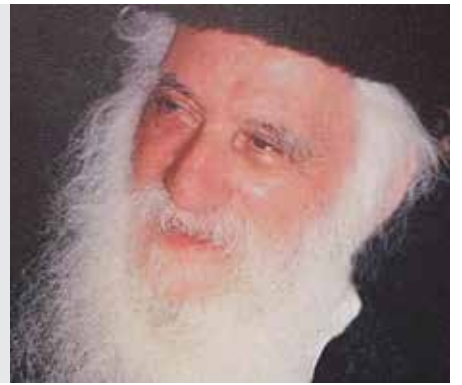
"אין בסיפורי זה איזה מעשה עצום, איזו תועלת נשגבה, איזה מקרה 'מבהיל', ובדיוק לכן הוא מתוק. מה שנקרא 'השגחה פרטית'. 'קריצת עין' כביכול מהבורא ית'.

"נולד לי אחיין למז"ט, ואמו - אחותי שוהה בביתנו למנוחה. הורי הרך הנולד משתדלים ליטול לו ידיים לסירוגין לאחר הלילה, וכמנהג הידוע. לשם כך אני מסייע לגיסי במלאכת נטילת הידיים לתינוק הקטן.

בשבוע שעבר, ביום ז' בסיוון, תוך כדי הנטילה נגעתי בידי התינוק לפני שנטל את ידיו, והסתפקתי במי שנגע במי שלא נטל ידיו האם צריך ליטול ידיו שוב. נטלתי מספק, והרהרתי בשאלה, תוך שחזרתי לקרוא את שעסקתי בו קודם לכן, 'הפותח בכל יום' של דרשו, הגדוש בסיפורים מעניינים ומחזקים ובהלכות שונות הנוגעות ליומיום או הנלמדות לפי סדר המשנ"ב. הייתי באמצע

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

”שאלתי את ר’ אשר: אתה צריך הרי בערך 100 אלף דולר, והעשיר ההוא היה נותן לך לכל הפחות עשרת אלפים דולר, אז למה היית צריך להרגיז אותו?”

מילים כאלו, העשיר הפגוע לא נתן לר’ אשר אפילו פאונד אחד. נתפרדה החבילה. הגביר חזר ברוגז רב לביתו ור’ אשר חזר לארץ ישראל.

לאחר שחזר ארצה, הלכתי לקבל ממנו שלום, ושאלתי אותו, אתה צריך בערך 100 אלף דולר, והעשיר היה נותן לך לכל הפחות עשרת אלפים דולר. למה היית צריך להרגיז אותו? ר’ אשר התקיף אותי קשות. ”אתה מסתובב אצלי כבר 15 שנה ואין לך עדיין מושג מה זאת אמונה. אתה מבין שאם הרבש”ע רוצה לתת לי כסף - הוא יתן לי את זה רק באופן שאני אכרע ואשתחווה לבן אדם? כך אתה מבין?!” אבל הרי אתה צריך את הכסף?! לא יכולתי להבין. ”נכון, אני צריך כסף, אז אני מבקש מהקב”ה והוא נותן לי.” (ר’ אשר, מפי תלמידיו)

הרה”צ רבי אשר פריינד זצ”ל שהה פעם בלונדון בשלהי החורף. ”יד עזרה” היתה זקוקה לסכומי כסף כבירים לקראת החלוקה של קמחא דפסחא, והצליחו לסדר לו פגישה עם מיליארדר מפורסם מעשירי לונדון.

הגביר רצה שר’ אשר יכבדו ויבוא אליו כנהוג, אבל ר’ אשר בשום אופן לא רצה ללכת אליו כי מבחינתו היה בכך סגידה לעגל הזהב.

שבועיים שלמים שהה בלונדון ולא הלך אל העשיר. בסופו של דבר, אותו גביר אדיר, שכל לונדון רעדה מפניו, בא אל ר’ אשר לאכסניה שלו. כנראה היתה לו גם בעיה אישית ומאד רצה להתייעץ עם ר’ אשר.

הם ישבו ושוחחו. תוך כדי השיחה אמר לו ר’ אשר בשלווה: ”אני לא צריך לא אותך ולא את הכסף שלך”. כמובן שאחרי

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

קול העם

”כבוד לך? תבדוק, אולי זה בגלל שצמחו לך כנפיים חדשות?” - משל נפלא לחיזוק בתורה הקדושה

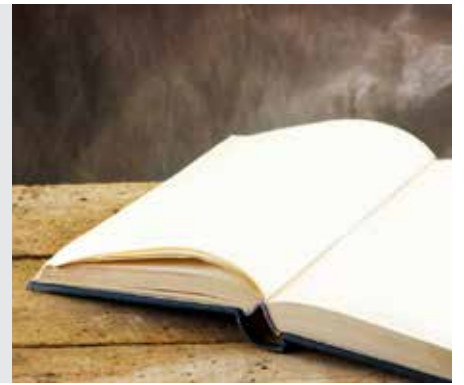

והנה למחרת חשה הציפור כי היא נעשתה כבדה, והליכתה קשה. אמרה הציפור לד’: לא די שלא שמעת את תפילתי, אלא שאף הכבדת עלי, שאינני יכולה ללכת בקלות. אמר לה ד’: אינך צריכה עוד ללכת, כבר יש לך כנפיים! פרשי את כנפיך ועופי בקלות ובקלילות! הנמשל הוא: לאחר חג השבועות, שיהודי קיבל על עצמו עול תורה, לפעמים הוא מרגיש כבדות וחשש מפני העול שקיבל עליו. אומר לו ד’: יש לך עכשיו כנפיים חדשות! העול הזה שאתה מרגיש - הוא הכנפיים שהצמחתי לך, שאיתם תוכל לעוף ולהתעלות בתורה הק’.

כותב לנו קורא 'הפותח':

שמעתי בשיעור המפורסם של הרב אברהם מרדכי מלאך שליט”א, ערב שבועות תשפ”ב, משל נפלא לחיזוק בתורה הק’ לאחר יום מתן תורתנו שעעל”ט, וחשבתי שכדאי לשתף בו את הקוראים. היתה ציפור שנולדה בלי כנפיים. והנה, בעוד שאר הציפורים בלהקה היו עפות להן כל אחת לדרכה, ולאחר זמן חוזרות ומספרות מה ראו כאן וכאן, היא הרגישה בודדה, מפאת חוסר יכולתה לעוף כמותן. כך היה יום אחר יום, והקושי של הציפור היה גדול עד מאד. התפללה הציפור להקב”ה שיצמיח לה כנפיים שתוכל לעוף...

האם מותר להניח בשבת סימניה בספר עבור השבת הבאה?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: נחלקו הפוסקים אם יש איסור מכין משבת זו לשבת הבאה, אך בינדון הנחת הסימניה נראה להקל, כיון שאינו עושה מלאכה מיוחדת לצורך אחר השבת, אלא סוגר את הספר בצורה מסודרת כדי שיוכל למצוא היכן הוא אוהז. וכ"כ בספר ארחות שבת.

שאלה: בביתנו אנו לומדים בסעודה שלישית הלכות מספר ארחות שבת, וכשאני מסיים ללמוד את ההלכות אני מניח את הסימניה במקום שסיימתי, עבור השבת הבאה, והשאלה היא - האם יש איסור מכין לשבת הבאה?

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע המתין מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל לגירות שהתעכבה?

יבמות דף צס

הגירות

כפור! נענה רבנו והשיב בהתרגשות רבה כשדמעות בעיניו וקולו נשנק: "הרי כלל ישראל זקוק כעת לזכויות, והרי גרים אלו הם בלי חטא! כמה זכויות זה מוסיף לכלל ישראל..."

היה דבר פלא בתקופת האינתיפאדה, שערבים פוצצו אוטובוסים ברחובות ירושלים, והיו הרוגים רבים - מאידך התרבה מספר הגרים שהתגיירו. באחת הפעמים שהיה רבנו בדרכו לגירות, פנה אל הגאון רבי ישראל ויזל מדייני בית הדין לגירות, ואמר: "תראה מה קורה, מצד אחד עם ישראל סובל כל כך הרבה צרות, ומצד שני מתרבים עוד ועוד גרים מכל קצוות תבל שרוצים להצטרף אל עם ה', הלא דבר הוא!"

ומעשה היה בגירות אחת שלפני שהתגיירה היתה נשואה עשר שנים והרופאים אמרו לה שלא תוכל לזכות לזש"ק. לאחר שהתגיירה אצל רבנו ביקשה ברכה. אמר לה רבנו: "הרי על גר נאמר כקטן שנולד דמי. אם כן כל הבעיות שהיו קודם אינן שיכות לעכשיו", ובירכה שיהיו לה ילדים. כעבור שנה נולד לה ילד, והיא באה אתו לקבל ברכה מרבנו.

(נשיח בחוקיך מתוך 'הליכות שני')

מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל היה רואה בהתעסקותו בענין הגרים זכות עצומה. גם כשהפסיק לבוא לבית הדין עקב חולשתו, לא ויתר על השתתפותו הפעילה במושבי הגירות של בית הדין. הוא היה נוהג לעשות בעצמו את ה'מי שברך' וקריאת השם לגרים. פעם קרה שגירות אחת התאחרה, ורבנו המתין לה עד שתגיע. ניסו לשכנעו שהפעם יעשה דיין אחר את ה'מי שברך', כיון שרבנו מיהר מאוד. אך רבנו התעקש להמתין, והסביר: "אם ייודע לה שלכולם עשיתי 'מי שברך' ולה לא, תהיה לה מזה חלישות הדעת".

פעמים רבות במעמד ה'מי שברך' וקריאת השם אמרו הגרים שהם עדין לא החליטו איזה שם הם רוצים, וביקשו מרבנו שיחליט עבורם. כשאמר את הצעתו, התפלאו הגרים ומלוייהם לגלות שזה בדיוק השם שהם חשבו לבחור.

שנה אחת בשבוע שלפני יום כיפור באו לבית הדין כמה גרים שכבר אחזו לאחר כל שלבי הברירור הסופיים. רבנו התאמץ מאוד לקיים את הגירות לפני יום כפור, אע"פ שהיה שומר על כוחותיו לפני יום כפור. דייני בית הדין הגאונים שליט"א שאלוהו מדוע הוא מתאמץ כל כך, הרי אפשר להמתין ולגייס גם לאחר יום

גם אם לא משקר ממש, אלא רק משמיט את הרקע לסיפור וע"י כך גורם להבנה שגויה של העובדות - נחשב כשקר וכהוצאת שם רע, החמור הרבה יותר מדיבור לשון הרע של אמת

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

הקדושות והטהורות ששונא דילטוריא בכל אופנים, אפילו על איש גרוע עד מאוד, כמבואר במעשה עכן (סנהדרין יא.) ועוד. מסכם ה'חפץ חיים' כי נמצא שהמספר לשון הרע עובר ב-14 עשין, מלבד ה-17 לאווין. ואמנם לא שייך שיעבור על כולם בבת אחת, כי יש עשין או לאווין ששייכים רק באופן מסויים, שלאווין ועשין אחרים אינם שייכים בו, אך מכל מקום, מי שרגיל בעוון זה נמצא עובר לבסוף על כולם. בביאורים ומוספים מביאים כי בספר 'עיקרי דינים' להגר"ש הומינר מונה עוד כמה עשין ולאווין שעוברים עליהם בדיבור לשון הרע, כגון 'זכור את אשר הקצפת את ה' אלקיך במדבר', 'ואהבת את ה' אלקיך', וכן על עשין מדברי קבלה - 'נצור לשונך מרע', 'סור מרע ועשה טוב' ועוד.

לקראת סיום הפתיחה מונה ה'חפץ חיים' עוד שני עשין, האחרונים ברשימה, שעליהם עשוי מספר לשון הרע לעבור. (א) מדבר שקר תרחק. וזאת במקרה שמספר על חברו דבר גנות שהוא שקר, שאז גם נשתנה שמו ל"מוציא שם רע" שעונשו חמור מסתם לשון הרע ורכילות של אמת. ב'ביאורים ומוספים' מובא בשם ה'חפץ חיים' להלן (לשון הרע כלל יד), שגם אם לא משקר ממש אלא רק משמיט את הרקע של הדברים ועל ידי כך גורם להבנה לא נכונה של העובדות - נחשב כשקר וכהוצאת שם רע. (ב) עוד כותב ה'חפץ חיים' כי נראה שעובר גם על עשה של 'והלכת בדרכיו', שנצטוינו בזה לילך במידותיו של הקב"ה - 'מה הוא רחום אף אתה רחום' וכו'. ומצינו בהקב"ה במידותיו

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו' הפותח בכל יום לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

מה פירוש המושג 'הקף גויל'?

סביבותיה, צורתה ניכרת היטב. ויש אומרים, שדין זה הוא הלכה למשה מסיני.

ואם בשעת הכתיבה היו האותיות מוקפות גויל, ולאחר מכן נחתך הקלף והאותיות הגיעו לקצה הקלף, או שנוצר נקב בקלף בצמוד לאות - האותיות כשרות, אך לכתחילה צריך לתקן זאת. וראה במקורות בנוגע לאותיות שהתחברו לאחר הכתיבה.

[שו"ע לב, טו, משנ"ב לד, וביה"ל ד"ה אבל; וראה משנ"ב נד; ביאורים ומוספים דרשו, 60-59]

בכתיבת סת"ם, כל אות צריכה להיות מוקפת בקלף כל עבריה, בצידה החיצוני; והלכה זו מכונה 'הקף גויל'. בְּשֵׁל הלכה זו יש להקפיד על שלושה דברים: א. מרווח בין קצה השורה לקצה הקלף, כדי שהאותיות לא תגענה עד לקצה הקלף. ב. הפרדה בין האותיות. ג. שלא יהיה נקב בקלף בצמוד לאות.

מקור הלכה זו, הוא מדרשת חכמינו ז"ל: "וּכְתַבְתֶּם - כתיבה תְּמָה", כלומר, כתיבה שלמה, והיינו, שכאשר האות מוקפת בקלף

אות שחסר בה דיו באמצע עובי האות - האם היא פסולה?

וכאמור לעיל, אף נקב הניכר לעין - אם נוצר לאחר הכתיבה, אינו פוסל את האות; אך לכתחילה יש לתקן זאת, דהיינו, ליצור מרווח בין הנקב לאות על ידי גירוד חלק מהדיו.

ונחלקו הפוסקים לענין אות שחסר בה דיו באמצע עובי האות, ללא נקב - אם דינו של מקום זה כנקב, או שהאות נחשבת כמוקפת גויל.

[שו"ע לב, יג, ומשנ"ב לב; ביאורים ומוספים דרשו, 55 ו60]

כאמור, בכתיבת סת"ם יש להקפיד שלא יהיה נקב בקלף בצמוד לאות, כדי שהאות תהיה 'מוקפת גויל'. וגם אם הנקב נמצא בתוך עובי האות - למרות שהדיו של האות מקיף אותו מכל עבריו, כך שבצד החיצוני של האות, היא נוגעת בקלף - הרי זה נחשב שהאות אינה מוקפת גויל.

ונקב אינו פוסל אלא כאשר הוא ניכר לעין, אך נקב זעיר שהדיו מכסה אותו, וקולמוס הכתיבה אינו נתקל בו במהלך הכתיבה, ואינו ניכר אלא בהסתכלות כנגד האור - אינו נחשב לנקב.

האם יש דין 'הקף גויל' בתוך חלל האות?

צריך הדיו להיות מוקף גויל. ונחלקו הפוסקים בדעת הירושלמי - האם הפסול של היקף גויל בחלל האות הוא רק בשעת הכתיבה, וכאמור לעיל בנוגע להיקף גויל מבחוץ; או שהפסול הזה הוא אף לאחר שעת הכתיבה.

ולכתחילה, יש להחמיר שהאות תהיה מוקפת גויל גם בצידה הפנימי, בין בשעת הכתיבה, ובין לאחר הכתיבה.

[שו"ע לב, טו, משנ"ב לד, לה רלו, וביה"ל ד"ה אבל; ביאורים ומוספים דרשו, 62]

בהמשך לאמור: לדעת רוב הפוסקים, אין דין 'הקף גויל' אמור אלא ביחס לשטח שמחוץ לאות; ולא ביחס לחלל הפנימי של האותיות הסגורות מארבעת צידיהן, כגון ס', או אותיות הסגורות משלושה צדדים, כגון ב', ה', ו'ח'. והיינו, שאם יש נקב בתוך האות, אף אם הוא צמוד לדיו של האות, כך שהדיו של האות, מצידה הפנימי, אינו נוגע בקלף - האות כשרה.

אולם, לדעת הירושלמי, גם מהצד הפנימי, של חלל האות,

* בתהליך העיבוד של העורות לכתובת סת"ם, משרים אותם בסיד, והופכים אותם בתוכו. ויש שנוהגים לעשות הפיכה זו באמצעות מכונה, שהפעלתה נעשית 'לְשִׁמָּה'. ויש מקום להחמיר בדבר.
* כאשר פועל גוי מעורב בתהליך עיבוד העורות לכתובת סת"ם, יש לסמן את העורות המעובדים לְשִׁמָּה באופן שיוכלו לזהותם, כדי לוודא שהפועל לא החליפם בעורות שאינם מעובדים לשמה.
* את פרשיות התפילין, וכך גם ספרי תורה ומזוזה, ניתן לכתוב על קלפים העשויים מעורות של בעלי חיים טהורים בלבד. וגם ספרי קודש אחרים, אסור לכתוב על עורות של בעלי חיים טמאים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם צריך להקפיד שילד לא יגע במאכל לפני נטילת הידים בבוקר?

תשרה עליהם הרוח הרעה. ונחלקו הפוסקים, אם צריך להיזהר גם מנגיעה של קטן שלא הגיע לגיל חינוך, ולמעשה, דעת פוסקים רבים שיש ליטול את ידיו אף כשלא הגיע לגיל חינוך, וציינו גילאים שונים לכך. ובדיעבד, אף אם גדול נגע במאכל, מותר לאוכלו, אך תחילה יש להדחיו במים שלוש פעמים; ואם נגע בשֶׁכֶר, ספק אם מותר לשתותו.

[שו"ע ד, ג-ה, משנ"ב י, יג ר"ד, וביה"ל ד"ה לא; ביאורים ומוספים דרשו, 23]

לפני נטילת הידים להסרת הרוח הרעה, אין לנגוע בפה, האף, האוזניים, והעינים, מפני שהרוח הרעה עלולה להזיק במיוחד לאיברים אלו. ויש אומרים, שהטעם שהרוח הרעה מזיקה לאיברים אלו, היא מפני שיש בהם נקב; ולכן, לדעתם יש להקפיד שלא לנגוע לפני הנטילה גם בשאר הנקבים שבגוף. וכן יש להקפיד שלא לנגוע במאכלים ובמשקאות, כדי שלא

הלוח היומי

י"ג בסיון | רבי יעקב ב"ר עזרא מוצפי זצ"ל, ראב"ד העדה החרדית הספרדית י-ם

בשנה הראשונה לה' אלפים החל הטבח הנוראי ביהודי קהילת פרנקפורט הי"ד, בעקבות עלילת דם שטפלו עליהם הנוצרים במהלך מסעות הצלב הידועות לשימצה.

בשנת תרי"ג, הייתה הצלה ליהודי ארם צובה שבחאלב, לאחר שהעלילו אנשי הכנסיה על בן הקהילה משה מוסן שחטף ילד נוצרי להורגו ובאותו היום נמצא הילד מוחבא, יום זה נקרא בפי יוצאי חאלב ל"פורים מוסן".

יארציט:

תל"ח: רבי אפרים ב"ר יעקב הכהן כץ זצ"ל, מאובין, בעל שו"ת שער אפרים.

תפ"ט: רבי אברהם ב"ר דוד יצחקי זצ"ל, בעל זרע אברהם.

תרע"ב: רבי שרגא יאיר ב"ר נתן דוד זצ"ל, מבייאלאברז'יג, בעל ארון עדות על התורה והמועדים.

תש"א: רבי יעקב מאיר ב"ר נתן שלמה בצלאל בידרמן זצ"ל, גאב"ד וורשא, בעל מאור יעקב ושם ושארית.

תש"ד: רבי יצחק אייזיק ב"ר יוסף מאיר וייס זצ"ל, האדמו"ר מספינקא, בעל חקל יצחק.

תשל"ז: רבי משה ב"ר ישראל יהודה הלוי לוי זצ"ל, אב"ד נתניה.

תשמ"ג: רבי יעקב ב"ר עזרא מוצפי זצ"ל, ראב"ד העדה החרדית הספרדית י-ם.

תשמ"ט: רבי רפאל יונה ב"ר ישראל מאיר טיקוצ'נסקי זצ"ל, ר"י מהרי"ל - ירוחם, בעל ושב ורפא לו ועוד.

יארצייט הג"ר יעקב ב"ר עזרא מוצפי ראב"ד העדה"ח הספרדית
מי ראוי לבטוח בה'?

הג"ר יעקב מוצפי היה רגיל לומר: "הבוטח בה' חסד יסובבנו", כלומר: מי שבוטח בה', אף על פי שאינו ראוי, הקב"ה נותן לו את זה בחסד"

(ארי עלה מבבל עמ' עז)

רבי אליעזר ורבי תנחום בשם רבי ירמיה אומרים: אפילו רשע ובוטח בה', חסד יסובבנו.

(ילקוט שמעוני תהלים רמז תשיט)

נשתדל לבטוח בהשי"ת ולסמוך על חסדיו שמרחם על הבוטחים בו אף על פי שלא מגיע על פי הדין

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il